

במדבר (66)

הקשר שבין ספירת בני"י ליציאתם ממצרים

וַיֹּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה....בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה לְיֵצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
לֵאמֹר שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (א, א-ב)

מלשון הפסוק יש במשמע שהציווי לספור את בני ישראל קשור לעובדה שיצאו מארץ מצרים. ויש להבין מה הקשר שבין שני הדברים? והנה הקשר המפורשים היאך ציוה הקב"ה למנות את בני ישראל, הרי ידוע (תענית ח.) שאין הברכה שורה בדבר המנוי, ותרצו, שבדבר שבקדושה הברכה שורה אף בדבר המנוי. וידוע הקושיא מדוע אנו משבחים את הקב"ה שהוציאנו ממצרים, הלא הקב"ה הבטיח זאת כבר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, וא"כ רק פרע את הבטחתו! ומתרצים: שהשבח שהקב"ה הוציאנו ממצרים הוא אינו על היציאה משם גרידא, אלא על כך שהוציאנו מחמישים שערי טומאה אל חמישים שערי קדושה, ועשה אותנו קדושים. ועתה יבואר הענין: "לִיצִאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" וכיון שיצאו ממצרים נהיו עי"ז קדושים, וממילא "שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֹת יִשְׂרָאֵל", משום שבקדושה הברכה שורה אף בדבר המנוי.

מדרש יהונתן

וְלִישְׁכָּר נִתְּנָא לָן צוּעָר (א, ח)

כתב הקדוש ר"ש אסתרין, בכל מטה אמצעי מד' דגלים, נמצא בסוף שמו של ראש השבט השם א-ל: בדגל יהודה האמצעי- "נתנאל", בדגל ראובן האמצעי- "שלומיאל", בדגל אפרים האמצעי- "גמליאל", בדגל דן האמצעי- "פגעאל". לקיים מה שנאמר (לקמן ה, ג): "אשר אני שוכן בתוכם". וכן תמצא שהביאו קרבנותיהם ביום חנוכת המשכן: נתנאל ביום ב', שלומיאל ביום ה', גמליאל ביום ח', פגעאל ביום י"א. וכשתצרף הימים יחד יעלה כו'. כמנין הוי"ה.

רב ישכר דוב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

וַיִּתְּלֵדוּ עַל מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם (א, יח)

איתא בילקוט: בשעה שקיבלו ישראל התורה, נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו אלו להתקרב יותר. סתם הקב"ה פיהם ואמר: הביאו לי ספרי יחוס שלכם, כשם שבני מביאין, שנאמר "וַיִּתְּלֵדוּ עַל מִשְׁפַּחְתָּם" ע"כ. ויש להבין מה ענין יחוס לקבלת התורה? וביאר הרה"ק בעל "ערוגת הבושם", דיש הבדל בין ספרי הקודש המחוברים על התורה לבין מחברי ספרים על שאר חכמות, כי בחכמת התורה עיקר החכמה היא להבין דברי הקדמונים, ואם אחד יחדש דבר שהוא נסתר

מחז"ל בוז יבוזו לו. וכל החיבורים סובבים והולכים להבין דעת הקדמונים, הגמרא להבין המשנה, והראשונים להבין גמרא וכו', ושמים מאד כשזוכין להבין ולכוון דעת הראשונים, ואם דבריהם קשים אומרים לא זכיתי להבין, משא"כ בשאר חכמות, עיקר החידוש של החכם לברר ולהוכיח איך הקדמונים שלפניו טעו, וכל מי שיעלה בידו לחדש ולהוכיח נגד דעות של קדמונים, ישתבח ויהולל. וזה כוונת הילקוט, הביאו ספרי יחוס כמו ישראל, שמשתבחים ומתפארים באבותיהם ובראשי בתיהם והדורות הקדמונים, ומתאמצים לאמת דבריהם ולכוון לדעתם, ונמצא שהתורה מתחזקת ומתרחבת, על כן ראויים הם לקבל התורה. אבל אומות העולם שאין להם יחוס, היינו שלא נחשב בעיניהם יחוס הראשונים, אילו ניתנה להם התורה, הרי ברבות הימים היו משנים אותה ואומרים שאבותיהם טעו, ע"כ מן הנמנע שיקבלו התורה.

מטעמי שולחן שבת בשם "ציצים ופרחים"

הנסיעה כמו החניה

כַּאֲשֶׁר יִחְנוּ בֵּן יִסְעוּ (ב, יז)

בפסוק זה, טמון רמז: ידוע שכל השפע של ששת ימי המעשה בא משבת. ככל שאדם שומר יותר את השבת, כך יהיה לו יותר שפע. זהו שנאמר: "כַּאֲשֶׁר יִחְנוּ בֵּן יִסְעוּ", כפי שאדם שומר את השבת, כאשר הוא "חונה", נח ממלאכתו, כך יהיה לו בכל ימות השבוע. עוד יש לומר, בדרך כלל אסור לאדם באמצע הנסיעה לחשוב או לדבר בלימוד, כפי שהזהיר יוסף את אחיו: "אל תרגזו בדרך" אל תתעסקו בדבר הלכה, כי אדם השקוע בלימודו עלול לנסוע ברמזור אדום, ולגרום חלילה לתאונה קטלנית. אבל אם אדם נוסע באוטובוס או ברכבת והוא אינו הנהג, אין בעיה שידבר בלימוד, כי בעצם הוא באותו מצב כפי שהוא בביתו, לא מוטל עליו להתעסק בנסיעה. והנה כשהלכו ישראל במדבר, היו מונהגים ע"י ענני הכבוד ולא הוצרכו לנווט את דרכם בעצמם. כאדם הנוסע ברכבת. לכן "כַּאֲשֶׁר יִחְנוּ בֵּן יִסְעוּ", הם נסעו כאלו שהם חונים, ולכן יכלו לעסוק בתורה גם בעת מסעם.

ומתוך האור

וְאֵנִי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ג, יב)

בעת לידת לוי התפללה לאה אמנו שהקב"ה יקח אותו לחלק השם יתברך ויקרבו אליו, וכמאמרה (בראשית כט, לד), "הפעם ילוה אישי אלי", שבקשה שהקב"ה הנקרא "אישי" וכמו שנאמר (הושע ב, יח) "תקראי לי אישי"

יתכסה בשלשה כסויים, רמז לשלש הדרגות הללו
בנותני צדקה.

הלכה: להניח תפילין על האופניים: שאלה: האם מותר להניח תפילין בצדו של האופניים בשעת נסיעה לבית כנסת לתפילה, או שמוטב להניחם בשקית ולתלותן על גבי ידית? **תשובה:** להניח התפילין בשקית ולתלותן לפניו על גבי ידית מותר, ואין בזה בזיון לתפילין. להניחן בצד האחורי של האופניים בשעת הרכיבה יש בזה שתי בעיות, א) מצד שאסור לשבת על גבי כסא או ספסל שספרים או תפילין מונחים עליהם. ב) מצד שגנאי הוא שהתפילין יהיו מאחוריו. והנה מצד הבעיה הראשונה אם המושב של האופניים גבוה מהמקום שהתפילין מונחים עליו טפח, יתכן שמותר לשבת עליו, אלא בגלל הבעיה השנית, שנראה הדבר כולזול בכבוד התפילין כשמונחים מאחוריו, יש להימנע מלהניחם מהצד האחורי של האופניים

עלינו לשבח כמדבר תשובה ק"ז

פתגם: אל תעשה במסתרים, מה שלא נהוג לעשות
ספר "שמחלה" כרכים.

חקירה: אהבת ה': 'שלושה צדדים: מצוה על עצם אהבתו, או מצוה לעובדו מאהבה, או מצוה למסור את הנפש על עבודה זרה. (מנחת אשר דברים נו-א: רמב"ם, אהבתו, רש"י, עבודתו מאהבה, ר"ן. למסור את ספר "קובץ יסודות וחוקות" הנפש).

סיפור: לבית דינו של רבי יהונתן אייבשיץ באו פעם להתדיין חותן וחתנו. החתן טען, שהחותן הבטיחו לפני נישואיו שיזון אותו מספר שנים כדי שיוכל לעסוק בתורה, וכעת החותן חוזר בו מהבטחתו, ודורש ממנו לשלוח את יד במסחר. השיב החותן לעומתו, שישנה משנה ערוכה המצדיקה את טענתו: יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, ולכן החתן צריך לצאת לעבוד למחיתו, ולא יהא יושב בטל כל היום. שמע רבי יהונתן את טענות השניים, ופסק שהחותן חייב לקיים את התחייבותו לחתנו. ובאשר לדברי המשנה "יפה תורה עם דרך ארץ", אמר: מוטב שילמד החתן ויקיים את כל התורה כולה חוץ ממשנה אחת, משיקיים משנה אחת ויותר על כל התורה כולה.

ספר "להתענג בתענוגים"

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, גילברט זמילה בת מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

יתלוה לכלל ישראל ע"י הבן הנולד לה, ולכך נקרא בשם "לוי". וכשחטאו הבכורות, נתקיימה תפילת לאה ונבחר שבט לוי, ורמזו דבר זה במקרא קודש שלפנינו: "לְקַחְתִּי אֶת הַלְוִיִּם לְאֵה. **להתענג באהבתך**

האדם רוצה לעסוק בחינוכים של ילדים וגם להשקיע את זמנו בגריפת הון

וְלִקְחָהָ חֲמִשָּׁתַּת חֲמִשָּׁתַּת שְׁקָלִים (ג, מז)

ב"דעת זקנים בעלי התוספות: וכן לדורות. ממצות פדיון הבן אפשר ללמוד יסוד חשוב בחינוך הילדים. כאשר הכהן לוקח את הילד לפדותו, הוא שואל את אביו: במאי בעית טפי (מה אתה רוצה יותר)? בבן בכור או חמשה סלעים שאתה מחויב לפדותו בהן? והאב עונה: בבני בכורי. ולכאורה, שאלת הכהן תמוהה מאוד, וכי יש לנו ספק כמה יעדיף האב? האם אותם חמשת הסלעים שהוא מחויב לתת לכהן, ימנעו הימנו מלקחת את בנו מידי של הכהן? מה היא איפוא כוונת הכהן בשאלתו 'במאי בעית טפי'? אפשר לומר, שכוונת הכהן בשאלתו אינה מוסבת דווקא על רגעים אלה שבהם שבהם האב מגיע לפדות את בנו, אלא מדובר בשאלה עקרונית העומדת לדיון לאורך כל חייו של הילד: כמה אתה, האב בוחר? בממון או בחינוכו של ילדיך? וזו כידוע, שאלת השאלות. הממון מלווה את האדם בכל ימיו עלי אדמות, ולא פעם קורה שבעל הממון נתקל בהתנגשות בין רצונו לעסוק בחינוכם של ילדיו ובין יצרו המפתה להשקיע את זמנו בגריפת הון ועושר. זה היא כוונת הכהן בשאלתו "מאי בעית טפי" דהיינו כמה אתה בוחר? כיצד הינך רוצה לחנך הילד שלך, ומה היא הדמות שברצונך שתיחרט במוחו ובזכרונו? האם ילדך יזכור אותך תמיד כמי שמסר נפשו למען החינוך, או למען הממון והמותרות.

ספר "ברכי נפשי" מאת הרב יצחק זילברשטיין שליט"א

שלש הדרגות של מתן בסתר

וְעַל שְׁלַחַן הַפָּנִים יִפְרָשׁוּ בְּגָד תְּכֵלֶת... ויִפְרָשׁוּ עֲלֵיהֶם בְּגָד תּוֹלַעַת שָׁנִי וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמַכְסָה עוֹר תַּחֲשׁ (ד, תז-ח)

שלושה כסויים היו לשולחן: בגד תכלת, בגד תולעת שני ומכסה עור תחש. טעם הדבר יובן מדברי חז"ל (מכות כד.): והצנע לכת, זה הוצאת המת והכנסת כלה, והלא דברים קל וחומר ומה דברים שאין דרכן לעשותו בצינעא אמרה תורה והצנע לכת, דברים שדרכן לעשותו בצינעא על אחת כמה וכמה. מתן צדקה להכנסת כלה צריך להיעשות בצינעא, והנה ישנן שלוש דרגות במתן צדקה. הדרגה הפחותה ביותר היא המנעות מנתינת בפרהסיה, הדרגה הגבוהה יותר היא שהנותן יודע למי הוא נותן והעני אינו יודע ממי קיבל, ואילו הדרגה הגבוהה ביותר היא שאף הנותן אינו יודע למי הוא נותן. מתאים, אפוא שהשולחן המסמל אוכל ורומז לצדקה,